

Til AFTENPOSTEN

Vedlagt følger en artikkel jeg tillater meg å be om plass for i Aftenposten med underskrift «Mor i 40årene».

Med hilsen

Solveig Oma, Stordamveien 42, Oslo 6

«Tilbake til arbeidslivet»

Etter programmet i Fjernsynet: «Kvinner over 40 – vraket arbeidskraft» og Bretts innlegg i Aftenpostens morgennummer for den 8.mai d.å. om samme emne, vil jeg tillate meg å komme med noen refleksjoner.

Jeg vil gå tilbake til årene 1925-1945 – den tid da vi som nå er den omtalte alder, skulle hatt vår utdannelsestid. I fjernsynsprogrammet fikk vi vite at av oss kvinner over 40 år hadde ca. 90 % bare folkeskoleutdanning. Hvordan kan så dette forklare? Kan det være riktig i tankespranget til Brett at denne generasjonen var mest opptatt med tanken på å bli gift - bare for å bli gift?

Jeg tror at vi må gå tilbake til årene 1925 for å finne forklaringen. La oss først se på de muligheter vi hadde til å få en utdanning som kunne gi oss et sikkert livsgrunnlag. I denne tidsperioden var arbeidsforholdene meget vanskelige og økonomien elendig for den alminnelige befolkning. Mulighetene for en bra utdanning var forbeholdt barn fra et meget godt og sikkert økonomisk grunnlag. Kanskje vi her finner de 10 % som har mer utdanning enn folkeskolen? Vi andre måtte ut i arbeidslivet ved 14 års alderen. Konfirmasjonen var som en dør ut til det faktum at «nå må du klare deg på egne hånd». Hjemmene pustet lettet når det ble en mindre ved matbordet.

For min egen del kan jeg huske at dagen etter min konfirmasjon startet jeg i en huspost der lønnen var kr.25 pr mnd + kosten. Av dette la jeg til side kr. 250 på ett år. Høsten etter meldte jeg meg inn på et handelsskolekurs. Bøker og skolepenger kom på kr. 180. Jeg var meget glad da jeg så at av de pengene jeg hadde, også kunne kjøpe meg en regnfrakk og et par støvler.

For å komme til handelsskolen, gikk jeg hver dag til fots 16 km – det var avstanden mellom hjemmet og skolen. Hybel kunne jeg nok fått på skolestedet, men de 15 kroner måneden det kostet, hadde jeg ikke.

Da jeg var ferdig på skolen om våren, kan jeg huske at en nabo gratulerte meg med ordene: «*Hadde det ikke vært bedre at en av dine brødre hadde fått gå på dette kurset?*» Ånden i den tiden var slik at piker skulle komme sist i rekken når det var snakk om utdanning. Jeg kan huske jeg satt og regnet over hva en skolegang fram til eksamen artium ville koste. Jeg kan minnes at det ble den tiden en svimlende sum på ca 2000 kr¹. Og hvem fra vår samfunnsklasse kunne overkomme et slikt beløp, og dessuten en så kostbar utdanning til en pike? Nei, det kunne mange ganger være

¹ 2000 kr tilsvarer beløpet som vanligvis ble betalte for en gård (jf.muntlig kommentar fra Solveig til Frøydis)

vanskelig å ha nok til det daglige brød (et brød kostet den gang 50 øre). I 1940 kom så krigen og okkupasjonen og la en lammende hånd over så å si alt, ikke minst over våre muligheter til utdanning.

Jeg tror vi må ta i betraktning hvor vanskelig det var å skaffe seg en utdanning i de årene da vi hadde vår ungdom – og utdannelsesetid.

I dag står så de samme kvinner foran arbeidsmarkedets dør og finner at den er stengt. Noen sier at disse arbeidssøkende kvinner ønsker å komme i arbeid for at de vil ha avveksling i sin kjedsomhet. Det tror jeg i så fall er en liten prosent. Jeg tror de fleste søker seg ut i arbeidslivet av tvingende nødvendighet. Jeg tror at det er svært mange foreldre som vil gi sine siste krefter for at de barn de har - og som er kommet i sin utdannelsesperiode, skal få så god utdanning som mulig i den retning som barnas evner og interesser går. Det sier seg selv at økonomien kan bli hardt belastet ved å ha et eller flere barn boende hjemme i mange år mens barnet utdanner seg til sitt yrke. I svært mange tilfelle må mor prøve å støtte opp så godt som mulig.

Vi vet alle at i vår moderne tid har hjerte og karsykdommer vist en stigende tendens til å slå ned en familieforsørger. Da kan det bli en fortvilet situasjon mange kvinner vil oppleve. Husmoren kan bli alene om forsørgelsesbyrden – og i tillegg være uten utdanning som kunne gitt henne en stilling i arbeidslivet som passet hennes evner og anlegg.

Er det sant at vi er en gruppe mennesker som samfunnsutviklingen har løpt fra mens vi var hjemme og ga neste generasjon de beste utviklingsmuligheter til videre løpebaner, da er det beklagelig – men ikke for sent å rette på. Det forsømte kan tas igjen. Vårt samfunn i dag tilbyr ungdommen alle de utdanningsmuligheter de bare kan ønske seg. Var det for mye å forlange at smulene fra dette bordet kunne samles og tilbys «den glemte generasjonen (*kvinner*)» i form av mer og omfattende voksenopplæring?

Jeg tror at vi innenfor vårt moderne samfunn også har arbeidsplass til den modne kvinne. Kanskje nettopp arbeidsplasser som hun med sine forutsetninger vil kunne fylle bedre enn andre. Jeg skulle ønske at våre ledende menn og kvinner som sitter med trådene i sine hender, ville innse nødvendigheten av å gjøre en innsats nettopp for denne tilsidesatte gruppen i vårt samfunn.

«Mor i 40 årene»